

2. Сектор Държавен ветеринарно-санитарен надзор в складовете, хладилниците и върху износа на хранителни продукти от животински произход.

Органите на този сектор—ветеринарни лекари-специалисти—извършват ветеринарно-санитарен надзор на складираните в складовете и хладилниците хранителни животински продукти, които подлежат на разпределение или за износ в чужбина.

3. Сектор Държавен ветеринарно-санитарен надзор в търговската мрежа и заведенията за обществено хранене.

При последния стадий на съхранение на тези продукти в заведенията и търговската мрежа, и общественото хранене се изисква най-вече екзактен и компетентен надзор и експертиза. При продажбата в търговската мрежа и заведенията на общественото хранене хранителните животински продукти могат да бъдат вторично замърсени и инфектирани от персонала (бацилоносители), от мишки, плъхове и насекоми и от нехигиенни условия на средата. Затова тук борбата срещу хранителните отравяния се води съвместно с органите на санитарно-санитарните за разкриване и ликвидирани на бацилоносителството.

В резултат на тази съвместна работа от няколко години не са допуснати негодни и опасни за здравето на човека хранителни животински продукти. Не се е допуснало и задържане за дълго време на възбранените продукти, а въпросът е разрешаван своевременно.

Необходимо е тази съвместна работа да се прилага и при разглеждане и одобрение на плановете за строеж на обектите за обществено хранене.

4. Сектор Държавен ветеринарно-санитарен надзор върху млякото и млечните произведения.

Ежедневно внасяното със стотици тонове сурово мляко и млечни произведения от провинцията в София е обект на

органите на този сектор. При преработването, съхраняването и транспортирането тези органи следят за спазването на необходимата хигиена и качество на тези животински продукти. Органите на този сектор контролират млекосъбирателните и млекопреработвателните пунктове в района на СГНС относно хигиенното събиране и качествените показатели на суровото мляко, което се внася в тях.

5. Сектор Държавен агрономичен надзор върху плодовете и зеленчуците в прясно и преработено състояние.

Ежедневно внасяните в София плодове и зеленчуци са под непрекъснатия надзор на агрономите-специалисти от този сектор. Преработката и съхраняването на плодовете и зеленчуците е също така под контрола на органите на този сектор.

Загубите от разваляне и обезценяване на хран. жив. продукти и технически животински суровини в София (в производствените предприятия, складовете, хладилниците, в търговската мрежа и заведенията за обществено хранене) бяха значително големи преди 127-то постановление на Министерския съвет за създаване на единен държавен ветеринарно-санитарен надзор и експертиза. Така през 1954 и 1955 година ДСП „Месоцентра“ само в София загуби над 4 000 000 лв. (стари пари) от развалянето и бракуването на 50 000 кг шпеков салам, 20 000 кг овча кокал пастърма, 17 000 кг свински парени глави, 10 000 кг пирински салам, 3 000 кг осолено овчо месо и др. През същия период само софийските складове и хладилници допуснаха загуби над два милиона лева, а загубите на „Яйцекооп“ от разваляне и обезценяване на яйца и птици достигнаха 1—2 милиона лева годишно.

В резултат на 127-то постановление на Министерския съвет и добре организирания предпазен ветеринарно-санитарен надзор през 1959, 1960 и 1961 година само в София са спасени от развала, бракуване и обезценяване над 1 000 000 кг млечни продукти, над 150 000 кг заклани птици, повече от 1 000 000 бр. кокошки и яйца, няколко хиляди килограма полуфабрикати, мляно месо и др.

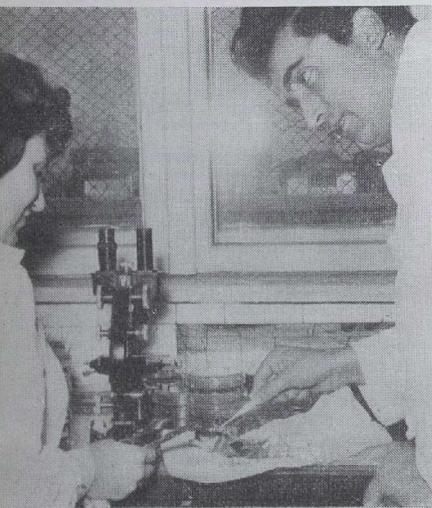
През 1962 г. в София са разкрити и спасени от развала и обезценяване близо 130 000 кг месо, полуфабрикати, колбаси и др. на стойност над 250 000 лв. През 1963 год. са разкрити и е сигнализирано, че са застрашени от развала и обезценяване 1 905 000 кг животински хранителни продукти, за които са взети своевременно мерки и са спасени и оползотворени. Тези хранителни продукти от животински произход, изчислени в пари средно по 0.5 лв. за килограм, се равняват на 925 500 лв. А в национален мащаб тази сума се увеличава няколко пъти повече.

Предпазването на народното стопанство от такива загуби е значителен успех на Държавния ветеринарно-санитарен надзор и експертиза.

Допускането на чуждестранния и вътрешен пазар само на доброкачествени и отговарящи на българските държавни стандарти хранителни животински продукти и намаляването до минимум и обезценяването им е важна и народнополезна задача и принос в борбата за икономическото развитие на Н. Р. България.

Д-р Ив. Кованджиев

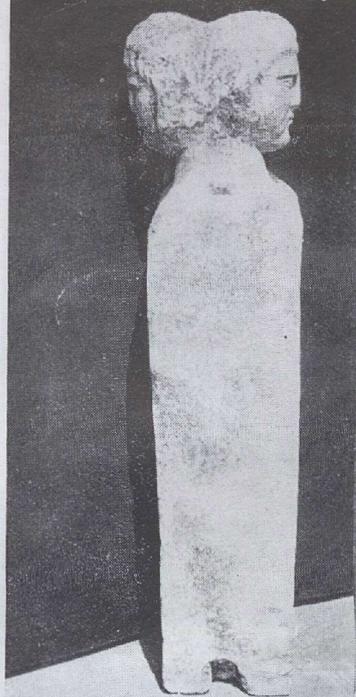
В лабораторията на месокомбината д-р Хр. Гьонев и лаборантката М. Гилова изследват проби от месо

АРХЕО-ЛОГИЧЕСКИ НАХОДКИ ПРИ СЕЛО ФИЛИПОВЦИ

До преди няколко години околностите на София, древната римска Сердика, бяха сравнително слабо проучени в археологическо отношение. Ежегодните разкопки на Музея за история на София дадоха възможност да се открият много паметници, които създават интересна картина за живота на Софийско през римската епоха. Край важните пътища, които са се кръстосвали в Сердика, са били разположени вили — големи и цветущи робовладелски имения. В известно отношение тези имения са представлявали база на градската икономика. Техните обширни владения от обработваема земя и пасища са доставяли селскостопански продукти за нуждите на града и неговата търговия.

Но римските вили в околността на Сердика не са били само крупни стопанства. Вилата е имала и своята „градска част“ — жилището на нейния собственик. Тук, в красива местност, богатият сердикиец е имал възможност да

Мраморна херма от разкопките в с. Филиповци

изгради просторно и хубаво жилище, каквото не е могъл да има в пестеливо и гъсто застроената Сердика, стегната в обръча на крепостната си стена и изпълнена главно с обществени сгради.

Археологическото проучване на една такава вила при с. Филиповци, на няколко километра от София, продължи и през тази година. Това е един от най-интересните обекти от този вид, известни досега в България.

Вилата има сложен план, в който са съчетани жилищната и стопанска част. Жилищните помещения се отварят към един обширен, дълъг 60 м ограден двор. С лек наклон дворът се спуска към брега на реката, която го затваря от юг. Към север зад жилищните помещения е изграден портик във форма на правилна полуокръг с радиус 20 м. Външната дъга е плътна стена, по-вътрешните колони са поддържали покривната конструкция. Самата колонада е широка 3 м и подът ѝ е изцяло покрит с мозайка. Мозайката е покривала и издаващото се навън от колонадата правоъгълно помещение, затворено от трите страни и открито към колонадата. Пред него един малък басейн разделя двете крила на колонадата.

Мозайчният павимент е многоцветен — гълбово-синьо в два тона, червено, жълто, бяло, розово, виолетово. За кубчетата са употребени мрамор и пясъчник. По някои данни може да се заключи, че те са били рязани на място. Тоновите са меки, пастелни.

От двете страни на piscината (басейна) двете крила на мозайчния под се развиват в стройна симетрична композиция, съставена от пет правоъгълни

„килима“, отделени един от друг с издължени трапецовидни фигури. Правоъгълниците непосредствено до piscината са по-малки и на тях са изобразени морски сцени — кораби с издути платна, заобиколени от делфини и риби. Тези две сцени са издържани в синьо, жълто и бяло, а по телата на рибите, за да се получи ефект на бляскащи люспи, са вложени дребни сини и зелени стъклени кубчета. В синьо, жълто и бяло са изработени и трапецовидните форми, повечето от които представляват вази. Останалите осем пана са запълнени със сложни и богати орнаментални композиции, които грабват окото както с разнообразието на мотивите си, така и с многоцветието си. Тук мозаистът е работил с истинско разточителство и като че ли е искал да вложи цялото богатство на мозайчната орнаментика на епохата.

Но тази мозайка не е била единствено художествено богатство на имението при Филиповци. То е имало и мраморна архитектурна украса, от която до нас са достигнали само малки късчета. В неговите просторни помещения или пред тях са се издигали и статуи. Намери се една изцяло изработена мраморна ръка, която е принадлежала на по-голяма от човешки ръст статуя.

Но ако по ораната в продължение на векове местност е разнесено и унищожено всичко, което е стърчало над равнината на основите на сградата, във вдълбания по-ниско басейн се е съхранило богатство, чиято научна и художествена стойност занаяд ще бъде изследвана и оценена. Тук бяха открити три херми — призматични колонки завършващи със скулптурни човешки глави. Особено интересно при нашата находка е, че всяка от трите херми носи по две мъжки глави, съединени в тилната част. Образите са на мъже на средна възраст със спокоен и сериозен израз. Още на пръв поглед се вижда

приликата между тях — широко лице, плоски, леко отпуснати страни, много характерна линия на носа и особено големите, съвсем своеобразни обрнати напред уши, с месеста и широка долна част. Но наред с общите черти всяко лице притежава индивидуалност. Не са ли това портретите на членове на една и съща фамилия, чиято собственост е било имението? Източните елементи в техните черти не подсказват ли, че това са преселници от по-далечни източни римски провинции, настанали се в плодородните земи край цветущата Сердика? Тези и много други въпроси за разрешаване поставят филиповските находки. Едно може да се каже с положителност — че тяхното значение е голямо. И мозайката, и скулптурите са ценни художествени паметници. Архитектурният комплекс представлява голям интерес. Той не е бил изолиран. Съвсем близо до сградата с колонадата се е издигала малка банска постройка, която бе разкопана през тази година. Тя има симетричен план с централни помещения и четири малки басейна — два полукръгли и два правоъгълни.

Но с тези проучени досега сгради не се изчерпват свързаните с имението обекти. В полето наоколо се различават следите на други, чиято археологическо проучване е предстоящо. Те показват, че землището на днешното село Филиповци, както и близките райони на Иваняне и Обеля са били някога оживен и населен край. Много още интересни находки се крият навсярно плитко под обработваемия терен. Те трябва да бъдат разкопани и спасени за науката. Резултатите от тяхното проучване ще обогатят страниците на историята на нашата столица, която и в миналото, както и сега, е била близко свързана с живота на нейната околност.

М. Станчева

План на римската вила край Филиповци

